SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO RY **LAUSUNTO**
Finlands Jägarförbund rf. 18.9.2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

19/2018 vp Selvityspyyntö koskien Suomen susikannan hoitosuunnitelmaa

METSÄSTÄJÄLIITON ARVIO SUSIKANNAN HOITOSUUNNITELMAN MUKAISTEN TOIMENPITEIDEN VAIKUTUKSISTA JA TARVITTAVISTA TOIMENPITEISTÄ VAHINKOJEN ESTÄMISEKSI

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt arviota Suomen susikannan hoitosuunnitelman (maa- ja metsätalousministeriö 22.1.2015) mukaisten toimenpiteiden vaikutuksista susikantaan, susien aiheuttamien vahinkojen kehityksestä ja tarvittavista toimenpiteistä vahinkojen estämiseksi.

Luonnonvarakeskuksen julkaiseman viimeisimmän kanta-arvion mukaan laumoja oli yhteensä 25, joista Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan molemmin puolin liikkuvia laumoja (ns. rajalaumat) oli 5. Kahden suden asuttamia reviirejä (susipari) arvioidaan olevan yhteensä 15, joista kaksi sijoittuu itärajan molemmin puolin. Lisäksi kolmen reviirin osalta jäi epävarmaksi se, onko reviirillä kaksi vai kolme sutta. Rajareviirit huomioiden on kokonaisarvio 180–205 sutta. Susikanta on levittäytynyt lähes koko poronhoitoalueen ulkopuoliselle alueelle.

Susikannanhoidon onnistumisen keskeinen lähtökohta on saada paikallisten ihmisten luottamus siihen, että ongelmiin ja haittoihin puututaan nopeasti ja vahinkoja ennalta ehkäistään. Tämä tavoite on kirjattu myös hoitosuunnitelmaan.

Metsästäjäliitto on ollut yksi keskeinen toimija hoitosuunnitelman mukaisten kanta-arvioiden taustaaineistojen kerääjänä sekä erilaisten suden aiheuttamien ongelmatilanteiden toimenpiteiden toteuttajana. Liitolle on muodostunut vahva tilannekuva suden aiheuttamista ongelmista.

Metsästysharrastuksen näkökulmasta keskeinen ongelma on koiraturvallisuus. Susikohtaamisissa on menetetty vuosittain useita kymmeniä metsästyskoiria (39kpl/2017). Lisäksi on ollut lukemattomia tilanteita, joissa koira on saatu pelastettua viime hetkellä. Tarkkaa lukumäärää ei ole tiedossa, koska kaikkia tapahtumia ei ole kirjattu.
Koiraturvallisuuden parantamiseen ei ole tällä hetkellä toimivaa ratkaisua. Niin sanotut susiliivit eivät ole osoittautuneet toimivaksi ratkaisuksi, koska riittävän vahva suoja estää koiran normaalin toiminnan. Pantasusitiedon merkitystä korostetaan nimenomaan koiraturvallisuusnäkökulmasta. Todellisuudessa nykyisestä pantatiedosta ei ole käytännössä mitään hyötyä koirametsästäjälle. Suurin epäkohta on pantatiedon viive ja sen epäluotettavuus. Pantatiedon ikä on pannan toimiessa normaalisti 0-7 tuntia. Paikkatiedon viiveestä johtuen susi voi olla todellisuudessa missä päin reviiriänsä tahansa. Lisäksi uusimmatkin pannat ovat osoittautuneet epäluotettaviksi. Talvella 2018 Luke pannoitti 16 sutta, joista tällä hetkellä seurannassa näkyy 9. Nykyinen pantatieto ei toimi koiraturvallisuuden näkökulmasta laadukkaasti. Koiravahinkojen määrä on pysynyt alhaisena, koska koiran käyttöä metsästyksessä on vähennetty erityisesti uhanalaisilla alueilla. Muun muassa pitkähakuisten koirien käytössä tullaan myös jatkossa olemaan erittäin varovaisia. Tämä tulee vaikeuttamaan hirvieläinmetsästystä jo alkavalla metsästyskaudella.

Metsästäjät toteuttavat poliisin pyynnöstä suurriistavirka-aputehtävät (SRVA). Suden osalta tämä tarkoittaa piha-alueilla ja karjatiloilla liikkuvien susien karkottamisia ja lopetustehtäviä. Poliisi on vahvistanut keväällä 2018 valtakunnallisen ohjeen SRVA-tehtävien toteuttamisen periaatteista. Ohje on selkeä ja toimiva, jos sitä toteutetaan kirjatulla tavalla. Ohjeen periaatteista on kuitenkin jo poikettu.

Asetuksen mukainen sudenmetsästyksen suurimmat ongelmat ovat lupakäsittelyn hitaus ja lupaperusteiden epäselvyys. Metsästäjät lopettivat osalla alueista lupien hakemisen siihen liittyvän epävarmuuden ja kustannusten takia. Metsästäjät pitävät epäoikeudenmukaisena muun muassa lupahakuun liittyvän hallinnollisen maksun perimistä. Lisäksi esimerkiksi Metsähallitus perii maanvuokran tai metsästysmaksun alueillaan tapahtuvasta metsästyksestä.

Metsäpeura esiintyy lähes pelkästään Suomessa ja Venäjän Karjalassa. Kannan koko on Suomessa hieman yli 2000 yksilöä ja suurin piirtein samankokoisena Venäjän Karjalassa. Käynnissä olevan hankkeen avulla metsäpeuraa ollaan siirtämässä myös Satakunnan pohjoisosiin.
Metsäpeuran suojelun perusteella ei ole myönnetty merkittävästi suden kaatolupia. Uusien istutusalueiden osalta joudutaan kuitenkin puuttumaan alueen susikantaan jo ennen kuin ensimmäiset vasat vapautetaan. Siirtoistutukseen käytetyt varat ovat vaarassa mennä ”hukkaan”.

Suomen susikannan koko on Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion mukaan käytännössä saavuttanut elinvoimaisuudelle asetetun koon. Arvion mukainen 25 lauman ja 15 parin laskennallinen pentutuotto on jo noin sata yksilöä (uusi alfapari synnyttää 3-4 ja ”vanha” pari 4-5 pentua). Voidaan todeta, että susikannan kasvu jatkuu. Haitat ja ongelmat tulevat kasvamaan myös, jos niihin ei puututa tehokkaasti.

Metsästäjäliiton esitys pikaisista toimenpiteistä:

1) Ongelmia ja haittoja aiheuttaviin yksilöihin puututaan tehokkaasti
    - susikannan kehittyminen ei vaarannu vahinkoja aiheuttavien nuorten yksilöiden poistoista
    - tällä toimenpiteellä lisätään merkittävästi suden hyväksyttävyyttä
2) Suden metsästyslupien myöntöperusteet kirjataan asetukseen selkeästi
3) Koiraturvallisuuteen sekä piha-alueiden ja karjatilojen valvontaan lisätään teknisiä ratkaisuja
    - malleja on ennakoivaan vaikuttamiseen (myös KH-suunnitelman tavoite)
4) Pantatiedot julkaistaan reaaliaikaisina ja pantojen laatua kehitetään
5) Kanta-arvioissa painopisteeksi otetaan laumojen ja parien lukumäärä.
    - väittelyllä yksilömäärästä ei ole kannanhoidossa merkitystä
6) Kanta-arvioinnin kenttätyön yhteistyötä kehitetään (Luke - Suurpetoyhdysmiehet)
7) Metsäpeuran suojelun ja suden suojelun välinen suhde ratkaistaan pikaisesti
    - Metsäpeuraa esiintyy vain Suomessa ja Venäjän Karjalassa ja susi on sen keskeinen uhka.
8) Suden osalta otetaan käyttöön ns. monilajinen kannanhoito, jossa huomioidaan samalla myös suden saaliseläinten kannat (hirvi, valkohäntäpeura, metsäpeura jne.)

Suomen Metsästäjäliiton linja susipolitiikassa on kiteytetty seuraavasti; Suomessa on elinvoimainen susikanta, jonka aiheuttamat haitat ovat hallinnassa. *”Mitä paremmin ongelmat ja haitat hallitaan, sitä vahvemman susikannan kestämme.”*

Riihimäellä 18.9.2018 Antti Kuivalainen